

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/50/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8520202034
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 10. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2022:8520202034.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a členov senátu JUDr. Daniely Babinovej a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom B. XXX, zastúpeného: URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s.r.o., advokátska kancelária, so sídlom Havlíčkova 16, 811 04 Bratislava - mestská časť Staré Mesto, IČO: 47 244 895, proti žalovanému: Slovenská republika, za ktorú koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, so sídlom Pribinova 2, 812 72 Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie 1.187,72 eura a 10.000 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Stará Ľubovňa č.k. 5C/63/2020-175 zo dňa 16.08.2021, takto jednohlasne

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku I.

Mení rozsudok vo výroku II. tak, že náhradu trov prvoinštančného konania stranám sporu nepriznáva.

Nepriznáva stranám sporu náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Stará Ľubovňa (ďalej len „súd prvej inštancie“) vo výroku I. zamietol žalobu a vo výroku II. žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % s tým, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Cítoval ustanovenie § 3 ods. 1 písm. a) a 2, § 4 ods. 1 písm. d), § 5 ods. 1, § 6 ods. 1, § 15 ods. 1 a 2, § 16 ods. 4, § 17 ods. 1 a 2, § 18 ods. 1 a 3, a § 19 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci.

V odôvodnení uviedol, že v prejednávanej veci si žalobca uplatnil nárok na náhradu škody 1.187,22 eur titulom náhrady trov obhajoby a sumy 10.000 eur ako nemajetkovej ujmy voči štátu s poukazom na § 3 ods. 1 písm. a/ zák. č. 514/2003 Z.z., z dôvodu, že škoda a nemajetková ujma mu mala byť spôsobená nezákonným rozhodnutím vydaným orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci - rozkazom o uložení sankcie za priestupok vydaným C. D. E. F., odborom všeobecnej vnútornej správy, č. C./XXXXXX-XXX pr. dňa 11.7.2017. Súd prvej inštancie nemal preukázané splnenie prvého predpokladu pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím v zmysle § 3 ods. 1 písm. a/ zák. č. 514/2003 Z. z., a to existenciu nezákonného právoplatného rozhodnutia, ktoré bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. K zrušeniu rozkazu o uložení sankcie zo dňa 11.07.2017 došlo ex offo (§ 87 ods. 4 druhá veta zák. č. 372/1990 Zb.) včasným podaním odporu žalobcom, teda tento rozkaz nebol zrušený (orgánom na to príslušným) pre jeho nezákonnosť. Konštatoval, že celé priestupkové konanie vedené proti žalobcovi bolo uskutočňované

plne v súlade so všeobecne záväznými právnymi predpismi aj internými predpismi, v žiadnom štádiu konania nebola príslušným orgánom konštatovaná nezákonnosť akéhokoľvek z rozhodnutí vydaných v priestupkovom konaní. Zodpovednosť štátu za nezákonné rozhodnutie sa totižto vzťahuje iba na zrušené právoplatné rozhodnutia a nemá vplyv na použitie riadnych opravných prostriedkov. Súd prvej inštancie ďalšie podmienky zodpovednosti štátu za škodu (nemajetkovej ujmy) neskúmal, keďže na vyvodenie zodpovednosti žalovaného za škodu podľa zákona č. 514/2003 Z.z. je potrebné kumulatívne, t.j. súčasné splnenie všetkých zákonom stanovených podmienok. Dodal, že pokiaľ žalobca v žalobe a vo vyjadreniach poukázal na analógiu zodpovednosti štátu za nezákonné rozhodnutie v trestnom konaní, k tomuto dodal, že mu je známa judikatúra slovenských súdov v tejto oblasti, t.j. napr. v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby, príp. pri zastavení trestného stíhania, kedy takéto konečné rozhodnutia vo veci, ktoré nepotvrdí vznesené obvinenie, sa považuje analogicky za zrušujúce rozhodnutie vo vzťahu k uzneseniu o vznesení obvinenia. V týchto prípadoch však existuje právoplatné uznesenie o vznesení obvinenia, ktoré je akoby zrušované konečným rozhodnutím vo veci, ktoré podozrenie nepotvrdilo.

O nároku na náhradu trov súd prvej inštancie rozhodol v súlade s § 262 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) tak, že žalovaný bol v konaní v celom rozsahu úspešný, teda má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, ktoré je povinný nahradiť žalobca.

Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca z dôvodov podľa § 365 ods. 1 f) a h) CSP. Namietal, že napádaný rozsudok trpí viacerými právnymi vadami a to z dôvodu, že jeho odôvodnenie je zmätočné, nepresvedčivé a nedostatočne odôvodnené, keďže súd prvej inštancie v ňom nedáva žiadne odpovede na nosné a kľúčové argumenty, ktoré žalobca v danom konaní prezentoval, najmä sa súd prvej inštancie pri aplikácii práva nevysporiadal s ust. § 6 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z. Namietal, že súd prvej inštancie nevykonal všetky navrhnuté dôkazy a to najmä také, ktoré by mohli podstatným spôsobom ovplyvniť skutkový stav, právne posúdenie veci a v konečnom dôsledku aj samotné rozhodnutie v prospech žalobcov, pričom sa súd nedostatočne vysporiadal s argumentami, ktoré žalobca použil na podporu svojich tvrdení. Súd prvej inštancie pred rozhodnutím vo veci samej nevykonal všetky dôkazy navrhované žalobcom v podanej žalobe, teda vôbec nevykonal ako výsluch samotného žalobcu, tak aj výsluch manželky žalobcu na podporu tvrdení uvádzaných v podanej žalobe. Je toho názoru, že majetková škoda a nemajetková ujma, ktorých náhrady sa žalobca domáha v tomto konaní, je v príčinnej súvislosti s nezákonným priestupkovým konaním, pričom v prípade nezákonného trestného resp. priestupkového konania, ktoré boli zastavené z dôvodu, že sa skutok nestal alebo z dôvodu, že skutok nie je trestným činom, alebo z dôvodu, že skutok nespáchal obvinený, je na takéto zastavenie konania vždy potrebné nazerať ako na zrušenie rozhodnutia, ktorým bolo začaté priestupkové stíhanie pre nezákonnosť, pritom z dôvodu nesprávneho právneho posúdenia a nevykonania všetkých dôkazov došlo zo strany súdu prvej inštancie k predčasnému zamietnutiu žaloby, čím došlo k porušeniu princípu zákazu denegatio iustiae. Poukázal na to, že špecifikom prejednávanej veci žalobcu je inštitút rozkazu o uložení sankcie (ktorý možno prirovnať k uzneseniu o vznesení obvinenia) ako aj opravný prostriedok, ktorým je v tomto prípade odpor, podaním ktorého dôjde k zrušeniu rozkazu o uložení sankcie zo zákona, avšak rozkaz o uložení sankcie ani svojim zrušením nestráca na svojej kvalite (na svojej vykonateľnosti), nakoľko aj po jeho zrušení na základe podaného odporu ostal žalobcovi status obvinenej osoby, pričom správny orgán naďalej viedol priestupkové konanie voči žalobcovi ako voči obvinenému, teda napriek zrušeniu Rozkazu o uložení sankcie nedošlo k náprave a zastaveniu namietaného priestupkového konania a správny orgán naďalej vo veci podozrenia zo spáchania správneho deliktu konal s žalobcom ako s obvineným. Podľa názoru žalobcu je potrebné vec opätovne prejednať a na vec žalobcu aplikovať § 6 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., nakoľko Rozkaz o uložení sankcie bol vykonateľný v zmysle analogickej aplikácie inštitútu uznesenia o vznesení obvinenia voči žalobcovi, kedy aj napriek skutočnosti, že podaním opravného prostriedku došlo k zrušeniu Rozkazu o uložení sankcie, ktorý nikdy nenadobudol právoplatnosť, no jeho účinky sa preniesli aj do ďalšieho konania, až kým nebolo preukázané, že spáchanie skutku, o ktorom sa konalo, nebolo žalobcovi ako obvinenému preukázané – z čoho je zrejmé, že aj samotný Rozkaz o uložení sankcie bol vydaný v rozpore so zákonom o priestupkoch, keďže nebola naplnená zákonná podmienka jeho vydania – nepochybné spáchanie skutku obvineným. Podľa žalobcu sú v jeho špecifickom prípade naplnené všetky zákonné podmienky k uplatneniu nároku na náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá vznikla v príčinnej súvislosti so zastavením nezákonného priestupkového stíhania, čo má rovnaký význam ako zrušenie rozhodnutia pre nezákonnosť – tento názor zastáva aj ustálená rozhodovacia prax najvyšších

súdnych autorít, na ktoré žalobca poukázal vyčerpávajúcim spôsobom, z ktorého dôvodu má žalobca za to, že sú splnené podmienky na to, aby odvolací súd napádaný rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na nové prejednanie a rozhodnutie.

Vo vyjadrení k odvolaniu žalobcu žalovaný uviedol, že odvolanie žalobcu neobsahuje žiadne nové skutočnosti, len opakované tvrdenia žalobcu, pričom žalobca poukázal na informácie, ktoré boli použité v konaní pred súdom prvej inštancie. Žalovaný sa ku týmto tvrdeniam žalobcu opakovane vyjadril a aj naďalej ich považuje za nedôvodné a nepreukazujúce vznik nároku na náhradu akejkoľvek škody, resp. nemajetkovej ujmy požadovanej žalobcom, nakoľko žalobca nepreukázal kumulatívne splnenie zákonných predpokladov pre priznanie nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy. Vo vzťahu k predčasnosti vydania napadnutého rozsudku bez vykonania náležitého dokazovania vo veci (nevypočutie žalobcu a jeho manželky) žalovaný, s poukazom na § 185 ods. 1 CSP konštatoval, že CSP umožňuje súdu rozhodnúť, ktoré z navrhnutých dôkazov nevykoná, pričom ak súd rozhodne, že niektoré z navrhnutých dôkazov nevykoná, je povinný v odôvodnení rozsudku odôvodniť, prečo nevykoná navrhnuté dôkazy. Žalovaný navrhol odvolaciemu súdu, aby rozsudok súdu prvej inštancie v tejto právnej veci v celom rozsahu potvrdil.

Žalobca v odvolacej replike poukázal v plnom rozsahu na svoju doterajšiu skutkovú, vecnú a právnu argumentáciu uvedenú ako v podanej žalobe, tak aj v doterajších písomných podaniach a ústnych vyjadreniach prezentovaných prostredníctvom právneho zástupcu žalobcov, zachytených v zápisnici zo súdneho pojednávania, resp. vo zvukových záznamoch o priebehu súdneho pojednávania, ako aj v podanom odvolaní a zdôvodnení odvolacích dôvodov bližšie popísaných v podanom odvolaní, či v tejto replike. Podľa názoru žalobcu v danom prípade, ako vo všetkých prípadoch, ktoré sa týkajú náhrady škody titulom nezákonného trestného stíhania, nie je možné posudzovať nezákonnosť rozhodnutia čisto formálne – existenciou nadväzujúceho zrušujúceho rozhodnutia, ktoré by konštatovalo nezákonnosť prvotného rozhodnutia, avšak je potrebné na celé trestné (analogicky deliktuálne) stíhanie nahliadať ako na nezákonné v prípade, že skončilo inak ako odsúdením stíhanej osoby, ak k zastaveniu konania nedošlo podľa § 8 ods. 6 zákona č. 514/2003 Z. z. V tejto súvislosti je potrebné podľa názoru žalobcu vec opätovne prejednať a na vec žalobcu aplikovať § 6 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., nakoľko Rozkaz o uložení sankcie bol vykonateľný v zmysle analogickej aplikácie inštitútu uznesenia o vznesení obvinenia voči žalobcovi. Dodal, že rovnako tak vo svojom vyjadrení žalovaný neuviedol žiadne také právne, vecné alebo skutkové argumenty, ktoré by vyvracali jednak dôvodnosť podanej žaloby alebo dôvodnosť podaného odvolania, či zákonnosť napádaného rozsudku.

V odvolacej duplike žalovaný uviedol, že replika žalobcu neobsahuje žiadne nové relevantné skutočnosti, len opakované tvrdenia žalobcu, ku ktorým sa žalovaný opakovane vyjadril a aj naďalej ich považuje za nedôvodné a nepreukazujúce vznik nároku na náhradu škody (majetkovej aj nemajetkovej ujmy) požadovanej žalobcom, nakoľko žalobca nepreukázal kumulatívne splnenie zákonných predpokladov pre priznanie nároku na náhradu škody. Žalovaný opätovne poukázal na skutočnosť, že k zrušeniu rozkazu zo dňa 11.07.2017 nedošlo z dôvodu jeho nezákonnosti, ale z dôvodu, že zákon Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov v § 87 ods. 4, takýto postup predpokladá. To znamená, že včas podaným odporom sa rozkaz ruší automaticky (bez ohľadu na jeho ne/zákonnosť, ne/správnosť), zákonnosť/nezákonnosť rozkazu sa neskúma a správny orgán pokračuje v konaní. Predmetný rozkaz v zmysle § 52 ods. 1 Správneho poriadku nenadobudol právoplatnosť a jeho zákonnosť nebola predmetom preskúmania príslušným orgánom. Na základe uvedeného má žalovaný za to, že v danom prípade nie je splnený prvý predpoklad pre priznanie nároku na náhradu škody titulom nezákonného rozhodnutia, za ktoré žalobca považuje rozkaz zo dňa 11.07.2017.

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli a webovej stránke odvolacieho súdu a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov a námietok žalobcu, to, či súd prvej inštancie zachoval správny procesný postup, na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s

prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II.ÚS 78/05).

Podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

Vo veci sa v dostatočnom rozsahu zistil skutkový stav a zo zistených skutočností bol vyvodený správny právny záver. Keďže ani v priebehu odvolacieho konania sa na týchto skutkových a právnych zisteniach nič nezmenilo, odvolací súd si osvojil náležité a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia prvoinštančným súdom, na ktoré v plnom rozsahu odkazuje a vo vzťahu k odvolacím námietkam uvádza nasledovne.

Podľa § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ak tento zákon neustanovuje inak, právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím možno uplatniť iba vtedy, ak právoplatné rozhodnutie, ktorým bola škoda spôsobená, bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd, ktorý rozhoduje o náhrade škody, je viazaný rozhodnutím tohto orgánu.

Podľa § 6 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z. z., ak bola škoda spôsobená nezákonným rozhodnutím, ktoré je vykonateľné bez ohľadu na právoplatnosť, možno nárok na náhradu škody uplatniť aj vtedy, ak nezákonné rozhodnutie bolo zrušené alebo zmenené na základe riadneho opravného prostriedku. Ak bolo vykonateľné rozhodnutie vydané v konaní, na ktoré sa nevzťahujú predpisy o správnom konaní, možno nárok uplatniť aj vtedy, ak bolo zrušené pre nezákonnosť príslušným orgánom.

V zmysle ust. § 18 ods. 1 a 3 zákona č. 514/2003 Z. z., náhrada škody zahŕňa aj náhradu účelne vynaložených trov konania, vrátane trov právneho zastúpenia, ktoré poškodenému vznikli v konaní, v ktorom bolo vydané nezákonné rozhodnutie.

Predmetom prieskumu odvolacieho súdu vymedzeným dôvodmi odvolania žalobcu bolo posúdiť, či súd prvej inštancie rozhodol vo veci správne, ak svojím výrokom zamietol žalobu o zaplatenie sumy 1.187,22 eura, ktorou si žalobca uplatnil nárok na náhradu škody a sumy 10.000 eur, ktorou si uplatnil náhradu nemajetkovej ujmy, spôsobenú nezákonným rozhodnutím vydaným orgánom verejnej moci pri výkone verejnej moci (rozkaz o uložení sankcie za priestupok) a to základe zákona č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov.

Súd prvej inštancie dospel k záveru o chýbajúcom základnom predpoklade uvedenom v § 6 ods. 1 zákona č. 514/2003 Z.z. – existencii právoplatného rozhodnutia, ktoré by bolo zrušené pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom, a tým nenaplneniu esenciálnej podmienky zodpovednosti za škodu spôsobenú orgánom nezákonným rozhodnutím podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 514/2003 Z. z. Súd prvej inštancie nepovažoval za dôvodné tvrdenia žalobcu o analógii zodpovednosti štátu za nezákonné rozhodnutie v trestnom konaní, a to pre absenciu právoplatného zrušujúceho rozhodnutia.

Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

Ako je zrejmé z obsahu spisu, vo vzťahu k žalobcovi C. D. E. F., odbor všeobecnej vnútornej správy, vydal dňa 11.07.2017 rozkaz o uložení sankcie za priestupok. Týmto rozkazom o uložení sankcie bol žalobca uznaný vinným zo spáchania priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa ust. § 49 ods. 1 písm. d) zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch, lebo úmyselne narušil občianske spolunažívanie schválnosťami. Podľa ust. § 11 ods. 1 písm. a) zákona č. 372/1990 Zb. bola žalobcovi za spáchaný priestupok uložená sankcia pokarhanie. Proti tomuto rozkazu o uložení sankcie za priestupok podal žalobca odpor, v dôsledku čoho došlo zo zákona k zrušeniu rozkazu a o veci sa konalo ďalej. Následne dňa 05.01.2018, C. D. E. F., odbor všeobecnej vnútornej správy rozhodol o zastavení konania o priestupku proti občianskemu spolunažívaniu podľa ust. § 49 ods. 1 písm. d) zákona č. 372/1990

Zb, ktorého sa mal dopustiť žalobca, lebo spáchanie priestupku, o ktorom sa koná, nebolo žalobcovi preukázané. V priebehu uvádzaného priestupkového konania bol žalobca zastúpený advokátom.

Situáciu, kedy osoba pôvodne obvinená, či obžalovaná v trestnom konaní, ktorá vynaložila výdavky na svoju obhajobu a ktorej meno bolo spájané s určitým trestným činom je napokon spod obvinenia oslobodená, vyriešila rozhodovacia činnosť Najvyššieho súdu Slovenskej republiky spôsobom, kedy priznala takto úspešnému obvinenému nárok na náhradu škody voči Slovenskej republike, keď konštatovala, že zákon č. 514/2003 Z. z. výslovne neupravuje nárok na náhradu škody v prípade oslobodenia obžalovaného spod obžaloby, avšak judikatúra dospela k záveru, že ide o špecifický prípad zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú začatím a vedením trestného stíhania, pri ktorom treba vychádzať z analogického výkladu úpravy najbližšej, a to z úpravy zodpovednosti za škodu spôsobenej nezákonným rozhodnutím (§ 3 ods. 1 písm. a) citovaného zákona). Rovnaký význam ako zrušenie právoplatného uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť má v tomto zmysle tiež zastavenie trestného stíhania alebo oslobodenie spod obžaloby. Pre vznik nároku na náhradu škody ujmy spôsobenej v trestnom konaní je teda rozhodujúca skutočnosť, že trestné stíhanie neskončilo právoplatným odsudzujúcim rozsudkom, a to bez ohľadu na dôvod takéhoto výsledku.

Podstata nároku na náhradu škody sa totiž v tomto prípade neviaže na správnosť, či nesprávnosť postupu orgánov činných v trestnom konaní pri začatí trestného stíhania, ale na samotný výsledok trestného stíhania. Uvedené však platí pre trestné konanie, kde bolo vydané nezákonné rozhodnutie, avšak neplatí a nevzťahuje sa na prejednávanú vec, nakoľko zrušenie rozkazu podaním odporu žalobcom priamo neznamená totožnú situáciu, ako keď prokurátor na sťažnosť obvineného zruší uznesenie o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia.

Problém, ktorý nastáva pri hľadaní riešenia prejednávanej veci s analógiou v trestnom konaní, ako verejnoprávnom trestaní je ten, že v trestnom konaní dochádza k trestnému stíhaniu konkrétnej osoby - obvineného, až na základe rozhodnutia orgánu verejnej moci - orgánu činného v trestnom konaní a pred súdom sa obvinený ocitá až na základe uplatnenia obžalovacej zásady trestného konania, v zmysle ktorej trestné stíhanie pred súdmi je možné len na základe obžaloby podanej prokurátorom, a teda je právomocou prokurátora, na ktorého páchateľa a pre ktorý skutok podá obžalobu.

Naproti tomu, v prípade priestupkového konania je osoba obvinená z priestupku len čo správny orgán vykonal voči nej prvý procesný úkon. Teda priamo zo zákona, bez potreby, aby orgán verejnej moci na základe kvalifikovaného podozrenia o spáchaní priestupku konkrétnou osobou bol povinný vydať rozhodnutie, ktorým by voči predmetnej osobe začal priestupkové konanie. Celá situácia je navyše v tomto smere ešte komplikovanejšia o tú skutočnosť, že samotné priestupkové konanie môže správny orgán začať na základe návrhu inej osoby (resp. subjektu práva), či v dôsledku postúpenia veci iným orgánom verejnej moci, o ktorých návrhoch a postúpených právnych veciach je povinný správny orgán rozhodnúť.

Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v prípade predmetného priestupkového konania vedeného voči žalobcovi nemožno konštatovať splnenie hneď prvého predpokladu pre vznik zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím, a to existenciu nezákonného právoplatného rozhodnutia, ktoré bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom. Súd prvej inštancie správne posúdil vec bez zohľadnenia analógie náhrady škody v trestnom konaní, keďže v tejto súvislosti nejde o obdobnú situáciu. V prejednávanej veci príslušný správny orgán vydal rozkaz o uložení sankcie za priestupok a pokiaľ žalobca voči nemu podal odpor, toto rozhodnutie bolo zo zákona zrušené.

Odvolací súd konštatuje, že rozkaz bol v súlade s § 87 ods. 4 druhá veta zákona č. 372/1990 Zb. včas podaným odporom zrušený, a to priamo zo zákona. K zrušeniu rozkazu včas podaným odporom nedochádza z dôvodu jeho nezákonnosti, keďže v takomto prípade sa ani nezákonnosť rozkazu neskúma. Predmetný rozkaz nenadobudol právoplatnosť podľa § 52 ods. 1 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) z dôvodu včasného podania odporu, taktiež zákonnosť tohto rozkazu nebola predmetom preskúmania pred príslušným orgánom. Predmetný rozkaz tak nenadobudol právoplatnosť ani vykonateľnosť, preto sa v tomto prípade odvolací súd nestotožnil ani s tvrdením žalobcu o dôvodnosti aplikácie § 6 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z.

Súd prvej inštancie s ohľadom na existujúcu platnú právnu úpravu v predmetnej veci správne uzavrel, že v prípade žalobcu neexistuje žiadne nezákonné právoplatné rozhodnutie, ktoré bolo zrušené príslušným správny orgánom, resp. nezákonné vykonateľné rozhodnutie podľa § 6 ods. 3 zákona č. 514/2003 Z.z., v dôsledku čoho nemožno žalobcovi priznať žiadané nároky na náhradu škody a nemajetkovej ujmy v zmysle predpokladov § 3 a nasl. zákona č. 514/2003 Z. z.

Odvolateľ namietal, že súd prvej inštancie nevykonaný navrhnutý dôkaz v podobe vypočutia jeho osoby a manželky, potrebný na zistenie rozhodujúcej skutočnosti, ako aj to, že na základe vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam. Namietal, že týmto súd prvej inštancie odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom, čím došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

Odvolací súd konštatuje, že porušením práva na spravodlivý súdny proces sa rozumie taký závadný postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných práv strany sporu, ktoré jej poskytujú predpisy upravujúce civilný proces. O procesnú vadu, ktorá má za následok nesprávny procesný postup v zmysle § 389 ods. 1 písm. b/ CSP ide najmä vtedy, ak súd v konaní postupoval v rozpore so zákonom, prípadne ďalšími všeobecne záväznými právnymi predpismi a týmto postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva.

Súdne rozhodnutie trpí skutkovými vadami, ak bol nesprávne vytvorený jeho skutkový základ. Táto nesprávnosť môže byť spôsobená tromi príčinami, ktorými sú chybné vyhodnotenie návrhov na vykonanie dôkazov, nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov alebo predpoklad „dotvorenia“ skutkového stavu ďalšími prípustnými prostriedkami procesnej obrany či prostriedkami procesného útoku.

Vyhodnotenie potenciálnej relevancie navrhovaného dôkazu, ako aj prípustnosti jeho vykonania je úlohou a doménou súdu. Súd jednoznačne pochybí, ak zamietne návrh na vykonanie dôkazu, ktorý je spôsobilý priniesť ďalšie relevantné skutkové zistenia a ktorého vykonanie je prípustné, pretože takýmto postupom sťažuje dôkaznú pozíciu strany sporu, čo môže nespravodlivo rezultovať v neunesení jej dôkazného bremena a neodôvodnene sa vzdávať od želanej a možnej miery zistenia skutkového stavu. Prejednávaná vec však nebola tento prípad. Odvolací súd sa stotožnil so záverom súdu prvej inštancie o neohospodárnosti a neúčelnosti odročenia pojednávania za účelom vykonávania ďalšieho dokazovania výsluchom žalobcu a jeho manželky z dôvodu absencie základného predpokladu pre úspešné uplatnenie nároku žalobcu voči štátu na základe zákona č. 514/2003 Z.z., t.j. nezákonného rozhodnutia. Prípadné vypočutie žalobcu a jeho manželky neboli v tomto prípade schopné ovplyvniť záver súdu prvej inštancie o nedôvodnosti žaloby, keď nebola splnená podmienka existencie nezákonného rozhodnutia.

Odvolací súd sa nestotožňuje ani s tvrdením žalobcu, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je nepresvedčivo a nedostatočne odôvodnený, a to z dôvodu, že súd prvej inštancie v jeho odôvodnení zrozumiteľným spôsobom uviedol právne dôvody, pre ktoré žalobu zamietol. Jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekonformné, pretože súd prvej inštancie sa pri výklade a aplikácii zákonných predpisov neodchýlil od znenia príslušných ustanovení a nepoprel ich účel a význam. Ako vyplýva aj z judikatúry Ústavného súdu Slovenskej republiky iba skutočnosť, že odvolateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti rozhodnutia súdu, teda k porušeniu práva na spravodlivý proces (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp.zn. 5Cdo/218/2010 z 23. novembra 2010, uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. I.ÚS188/06 z 8. júna 2006).²² Súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku dostatočne vysvetlil, prečo žalobe o náhradu škody a nemajetkovej ujmy nevyhovel, pre absenciu základného predpokladu uvedeného v § 6 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z.z., a to právoplatného rozhodnutia, ktoré by bolo zrušené pre jeho nezákonnosť príslušným orgánom, keď sa vyporiadal i s analógiou zodpovednosti štátu za nezákonné rozhodnutie v trestnom konaní.

Z uvedených dôvodov sa nestotožnil odvolací súd s tvrdením žalobcu, že na strane súdu prvej inštancie došlo k takému závadnému postupu vykonávaním dokazovania a odôvodnením napadnutého rozsudku, ktorý má za následok znemožnenie realizácie jeho procesných práv, a to do takej miery, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces.

Odvolací súd preto rozsudok vo výroku I. potvrdil ako vecne správny postupom podľa § 387 ods. 1 a 2 CSP.

Pokiaľ ide o výrok o trovách konania strán sporu, je potrebné vo všeobecnosti uviesť, že pri rozhodovaní o náhrade trov konania strán platí zásada zodpovednosti za výsledok a zásada zodpovednosti za zavinenie a náhodu, a teda ust. § 255 a nasl. CSP. Keďže povinnosť nahradiť trovy konania sa môže v tom- ktorom konkrétnom prípade javiť ako neprimeraná tvrdosť, ust. § 257 CSP umožňuje súdu, aby vo výnimočných prípadoch z dôvodov hodných zvláštneho zreteľa strane, ktorá by inak mala právo na náhradu trov konania, túto náhradu celkom alebo sčasti nepriznal. Úvaha súdu o tom, či ide o výnimočný prípad a či sú tu dôvody zvláštneho zreteľa, musí vychádzať z posúdenia všetkých okolností konkrétnej veci, prihliadne sa tiež k majetkovým, sociálnym, osobným a ďalším pomerom strán sporu, keďže je potrebné vziať zreteľ nielen na pomery toho, kto by mal nahradiť trovy konania, ale musí sa uvážiť aj to, ako by sa takéto rozhodnutie dotklo majetkových pomerov oprávnenej strany, k okolnostiam, ktoré viedli k uplatneniu nároku a podobne.

Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nedefinuje, ale výklad ponecháva na súdnu prax. K dôvodom hodným osobitného zreteľa možno zahrnúť neprimeranú tvrdosť, podiel oboch strán na vzniku a priebehu sporu, povahu a okolnosti sporu, zložitnosť doposiaľ neriešenej právnej problematiky, zložitnosť prípadov výkladu medzinárodnej zmluvy, osobitné pomery strany sporu, či nízky príjem.

Odvolací súd preskúmal a zvážil okolnosti prejednávanej veci a dospel k záveru o potrebe aplikácie ust. § 257 CSP pri rozhodovaní o trovách konania strán sporu. Ako dôvod hodný osobitného zreteľa zohľadnil charakter prejednávanej veci, keď rozhodnutie vo veci samej nepochybne súviselo s doposiaľ málo riešenou právnou problematikou. Na druhej strane, pokiaľ ide o žalovaného, jeho majetková sféra nebude použitím tohto výnimočného zákonného ustanovenia výrazne dotknutá. Všetky vyššie uvedené skutočnosti v súhrne preto umožňujú prijatie záveru o existencii dôvodov hodných osobitného zreteľa a aplikáciu ust. § 257 CSP.

Odvolací súd preto rozsudok vo výroku II. o trovách konania vzhľadom na uvedené zmenil tak, že stranám sporu náhradu trov prvoinštančného konania nepriznal (§ 388 CSP).

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 257 CSP, keď vyššie uvedené dôvody hodné osobitného zreteľa zohľadnil odvolací súd aj pri rozhodovaní o trovách tohto štádia konania.

Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods. 2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).